

जांभूळ

Syzygium cumini

Family: Myrtaceae

विविध भाषांमधील नावे:

English: इंडियन ब्लॅकबेरी, मराठी: जांभूळ, हिंदी: जमून, बंगाली: जाम, गुजराती: जांबू, कन्नड: निराले, मल्याळम: नवल, तामिळ: नेरेदाम, तेलगू: नीरीदू, उर्दू: जामन.

Morphology:

As a rapidly growing species, it can reach heights of up to 30 m (100 ft) and can live more than 100 years. Its dense foliage provides shade and is grown just for its ornamental value. At the base of the tree, the bark is rough and dark grey, becoming lighter grey and smoother higher up. The wood is water resistant after being kiln-dried. Because of this, it is used in railway sleepers and to install motors in wells. It is sometimes used to make cheap furniture and village dwellings, though it is relatively hard for carpentry. The leaves which have an aroma similar to turpentine, are pinkish when young, changing to a leathery, glossy dark green with a yellow midrib as they mature. The leaves are used as food for livestock, as they have good nutritional value.

वनस्पतीचे वर्णन:

सुगंधी पाने असलेला, लोंबकळणाऱ्या वेलीसदृश फांद्या, तकतकीत सदाहरित पर्णसंभार असलेल्या वृक्षाचे पूर्वापार चालत असलेले नाव म्हणजे 'जंम्बू उर्फ राजजम्बू'. वृक्षाच्या नावातही रुबाब आहे. एक गोष्ट आपल्या ध्यानात येते की जम्बुवृक्ष हा सर्व भारतभर उगवतो. साहजिकच या वृक्षाची ओळख, इतर अनेक नावांनी करून दिली जाते. सुगंधी पानांचा हा वृक्ष सुरभिपत्र या नावासही पात्र आहे. लवंगाची व निलगिरीची झाडे याची कुलबंधू असल्याने हे कुल 'लवंगकुल' म्हणूनही ओळखले जाते.

औषधी उपयोग:

हा पुरातन उपयुक्त वृक्ष आयुर्वेदाच्या दृष्टिकोनातूनही महत्त्वाचा ठरतो. जांबुळचा वापर खालील रोग, परिस्थिती व लक्षणे यांच्या उपचार, नियंत्रण, प्रतिबंध आणि सुधारणेसाठी होत आहे. मधुमेह, घसा खवखवणे, ब्राँकायटिस, दमा, तहान.

बहर येण्याचा कालावधी: मार्च ते एप्रिल.

लागवड: बियांपासून या झाडांची उगवण नैसर्गिकरीतीने होते.

